

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

792(064)

Szerző:

Radvány László

Cím:

Magyar műemlék muzeumot
a Várszínházból!

Idő

"1942"

Forrás:

Művészeti Újság

Személy

Bp.
(Hely)

1942 VII. 17.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(OL)

Magyar műemlék muzeumot a Várszínházból!

Figyelemkeltő, érdekes cikket irt Markovics Sándor, a kiváló mérnök „Magyar műemlék muzeum” címmel a „Magyar Kultúra” legutolsó számában. A felvetett kérdés régen fájó elevenbe vág. Kifejti, hogy hazai műemlékeink védelme egyaránt természetes kötelesség mindenki számára. Egészséges és zseleskörű műemlékvédelem csak úgy lehetséges, ha régi épületeinket, szobrainkat, képeinket, vagy iparművészeti tárgyainkat nem a törvények paragrafusai, vagy a rendeletek szabályai óvják a pusztulástól és igyekeznek megmenteni a jövő nemzedékek számára is, hanem ha műemlékeinket általános tisztelet, megbecsülés és közérdeklődés övezi. Különösen fontos kérdés ez nálunk, ahol műemlékeinknek nagy része semmisült meg és tűnt el nyomtalanul pusztító háboruink következtében.

De az önbecsülés s a zavartalan esztétikai élvezetek mellett akad gyakorlatiasabb, erkölcsileg, tán anyagilag is jobban jövedelmező szempont. A régi műemlékek szépsége a legtisztább, a legönzietlenebb és a legőszintébb propaganda egy nemzet vagy egy kultúra érdekében. Külföldön már régóta felismerték a műemlékeknek nemcsak műveltségnevelő

és alakító hatását, hanem nemes propagandalehetőségeit is, szebbnél-szebb kiadványok, hatalmas, nagy gonddal kiállított kötetek szállítják Európa minden országa felé a halhatatlan német vagy olasz mesterek remekműveit. Egy egyszerű, a művészettörténeti kiadványok arányszámait vizsgáló statisztika győzhet már meg bennünket azokról a multasztásokról, amelyekről ismételtelen kénytelenek vagyunk számot adni. Művészeti irodalmi termésünk messze marad az olaszoké, a németeké, a franciáké mellett, pedig az övéknél tán nagyobb szükségünk lenne rá, kevesebb emlékünknél, több gondot, több ismertető szeretetet követel. A legszeleesebb körökben kellene bemutatni régi műemlékeinket, az ország határait is messze túllépő távlatok számára.

A magyar műemlékek érdekében vette fele Markovics Sándor a Magyar Műemlék Muzeum gondolatát. Cikkének értelmé szerint a muzeum feladata lenne összegyűjteni műemlékeink fényképfelvételeit, másolatait, reprodukcióit, vagy a róluk készült felméréseket. A muzeum

anyaga nemcsak az ország határain belül található műemlékek képét ölelné fel, hanem az egész világon található magyar és magyarvonalozású műemlékeket is. Gyűjtendő anyagnak ajánlja a szép fényképfelvételeket, a régi metszeteket és ké-

peket, a műemlékek részletes fejlődési rajzait, a már lebontott műemlékek adatait képen, rajzban, modellben, a belső képek, részletek, felszerelési, iparművészeti tárgyak képeit, másolatait, az ásatásokról készített műszaki és fényképfelvételeket, rekonstrukciós modelleket, eredeti régi tervrajzokat, régi elszámolásokat, megrendeléseket, céhbéli adatokat, filmeket, szemléltető grafikonokat és mind e kérdésre vonatkozó irodalmi anyag összegyűjtését.

Az utóbbi években szép sikerrel biztató jelek tettek reményteljessé a magyar művészettörténelem jövőjét. Elég megemlíteni a Gerevich Tibor szerkesztette Magyarország Művészeti Emlékei című, díszes kiállítású négykötetes sorozatot, vagy a Szépművészeti Múzeum Magyar Mesterek című sorozatát. De ezenkívül is szép számmal, értékes kiállításban láttak az utóbbi időkben napvilágot magyar művészeti könyvek. A Magyar Műemlék Muzeum megvalósítására hivatott szerv a Műemlékek Országos Bizottsága. Már eddig is hatalmas anyagot őriz iparművészeti múzeumbeli helyiségeiben, mintegy harmincezer fényképet és eredeti alaprajz felvételt, körülbelül hatszáz középkori falkép másolatát, pályázatok fölvételeit, modelleket régi és részben elpusztult várainkról, templomainkról. Gazdag emlékanyaga állandóan gyarapodik; a bizottság érdeme a legszebb magyar ásatások és restaurálások lebonyolítása, így az esztergomié, a székesfehérvárié, a kassaié, kőlozsvárié, stb. Ugyancsak a Műemlékek Topográfiáját, amelynek Esztergom

vármegye anyagát felfelelo első kötete már kéziratban elkészült és a további három-négy kötet munkálatai is folyamatban vannak.

Kétségtelen, hogy a Magyar Műemlék Muzeum megvalósítására egyedül hivatott intézet a Műemlékek Országos Bizottsága lehet. Hatalmas, értékes anyagát csak a kutatók lehetőségeket biztosítani művészettörténész gárdánkj számára. A tudományos kutatás alapfeltételei ma sem hiányzanak, hiszen a Műemlékbizottság jóformán az egész magyar művészeti irodalmat felölelő könyvtárral rendelkezik, ebben a nembn egyedülálló gyűjteménye az országnak, de könyvei külföldi művészeti és általános műveltség-történelmi vonatkozásaikkal lehetővé teszik a legszeleesebb-körü tudományos munkát is.

előtt a régi műveltségünkre vonatkozó, eddig ki nem állított adalékokat és másrészt a mainál szélesebbkörű kutató és tudományos lehetőségeket biztosítani művészettörténész gárdánkj számára. A tudományos kutatás alapfeltételei ma sem hiányzanak, hiszen a Műemlékbizottság jóformán az egész magyar művészeti irodalmat felölelő könyvtárral rendelkezik, ebben a nembn egyedülálló gyűjteménye az országnak, de könyvei külföldi művészeti és általános műveltség-történelmi vonatkozásaikkal lehetővé teszik a legszeleesebb-körü tudományos munkát is.

Az előrebozsátott fejtegetések a magyar tudomány sorsát figyelő gondolatai. A cikkirő határozott javaslattal áll elő: restauráljuk és alakítsuk át a jelenleg kihasználatlanul álló budai Várszínház épületét a Muzeum céljaira. Igy rég húzódó vitát oldhatunk meg, mely többbizben felhanytorgatta a pusztuló színházépület sorsát, de ugyanakkor, a miniszterelnökség szomszédságában, talán a legmegfelelőbb helyét biztosíthatjuk a születendő Magyar Mú-

emlék Muzeumnak. Külföldi látogatóink, akik érdeklődéssel keresik föl a Vár di- szes és régi épületeit, egybegyűjtve tekint- hetnék végig a magyar művészet évezre- des fejlődését. „Ügyes építészeti megoldás- sal a Várszinházban elhelyezett Műemlék Muzeumot — írja a kiváló építész — mű- vérszi előadóteremmel lehetne gazdagítani s ez a miniszterelnökségi palota kiegészi- tőjeként a nemzetközi kulturális érintke- zéseknek a nemzeti múlt keretébe állított középpontjává válhatnék.“ Ez az előadó- terem szolgálhatná a meghívott külföldi műtörténészeket és régészeket; a Muzeum könnyitené meg a Magyarországra érkező és a magyar műveltség múltja iránt ér- deklődő idegen kutatók munkáját.

A felvetett ötlet a hazai műveltség ér- dekeit kívánja szolgálni. Kiállítandó anya- gával fontos módon gazdagíthatná muzeu- maink sorát és ugyanakkor a magyar mű- vészeti kutatás központjává lehetne. Meg- oldhatja — tán a legszerencsésebb módon — a Várszinház kérdését, méltó hajlékot nyújthat a vendégfalak között élő *Mű- emlékek Országos Bizottságának* és fényt deríthet fontos történeti emlékeinkre, amelyeknek bemutatására jelenlegi mu- zeumaink saját meghatározott hivatásuk és berendezkedésük miatt alig alkal- masak.

RADOCSAY DÉNES